QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 10 ta’ Mejju 2002

Numru 9

~itazzjoni 1246/1998

Jesmond u martu Josette konju[i Micallef

versus

Joseph Sammut

F’din il-kaw\a l-atturi qeg]din jitolbu illi l-konvenut iwettaq weg]da ta’ bejg]. Il-konvenut qieg]ed ig]id illi l-kunsens tieg]u g]al dik il-weg]da nkiseb mill-attur b’theddid.

I`-`itazzjoni tg]id illi b’kitba tat-13 ta’ Novembru 1998[1] il-konvenut kien wieg]ed illi jbig] lill-atturi r-remissa bin-numru 67C, li tag]mel parti mill-kumpless mag]ruf b]ala *Xuereb Stables*, fi triq [dida bla isem li tag]ti fuq Triq is-Serkin, il-Marsa. Il-bejg] kellu jsir bil-prezz ta’ tnax-il elf lira (Lm12,000) u l-atturi [à

[1] Fil-fatt il-kitba saret fit-13 ta’ Frar 1998; ara *fol.* 5 u *fol.* 7.

kienu]allsu l-prezz kollu lill-konvenut fi\-\mien meta kien g]adu jorbot il-konvenju. L-atturi sej]u lill-konvenut b'ittra uffi`jali kif trid il-li[i biex jag]mel il-bejg], i\da l-kuntratt baqa' ma sarx. L-atturi g]alhekk fet]u din il-kaw\a u qeg]din jitolbu illi l-qorti tikkundanna lill-konvenut jersaq g]all-pubblikazzjoni tal-kuntratt biex ibig] ir-remissa lill-atturi, bil-prezz u bil-pattijiet stipulati fil-konvenju, u ta]tar nutar biex jippubblika l-att f'data li jiffissa hu, u kuratur biex jidher f'isem min ma jersaqx g]all-att. Talbu wkoll l-img]ax minn meta saret l-ittra uffi`jali fis-27 t'April 1998 u l-ispejje\, fosthom dawk ta' l-ittra uffi`jali.

Il-konvenut ressaq dawn l-e``ezzjonijiet:

1. l-obbligazzjoni li fuqha huma mibnija t-talbiet ta' l-atturi ma tiswiex, g]ax il-kunsens tal-konvenut ma jiswiex u g]ax l-obbligazzjoni hija mibnija fuq kaw\a "falza, ille`ita, immorali u kontra l-ordni pubbliku", u kollox sar bis-sa]]a ta' "makkinazzjonijiet, frodi, theddid u rikatt mill-attur";

2. kieku kellha titwettaq il-weg]da ta' bejg], hekk kif il-weg]da ma tiswiex il-kuntratt ta' bejg] ukoll ma jkunx jiswa, u l-konvenut ji[i misruq minn]wej[u; u

3. "fi kwalunkwe ka\ id-domandi g]andhom ji[u mi`]udin bl-ispejje\ kontra l-attur".

Skond l-attur, u skond ma jidher mill-kuntratti esebiti, il-fatti [raw hekk:

B'kitba tat-13 ta' Frar 1998[2] l-attur wieg]ed illi jbig] lill-konvenuti, u dawn intrabtu li jixtru ming]andu, remissa fil-Marsa bil-prezz ta' tnax-il elf lira (Lm12,000). Il-kitba tg]id ukoll illi l-atturi kienu [à]allsu sitt elef tmien mija u]amsin lira (Lm6,850) lill-konvenut akkont tal-prezz; fil-fatt l-attur xehed illi l-flus kien tahom lill-konvenut f'kontanti filg]odu, u l-kitba saret dak in-nhar stess

2 *Foll.* 5 *et seqq.*

filg]axija[3]. L-attur qal ukoll illi lill-konvenut kien fdah u tah il-flus qabel ma saret il-kitba g]ax f'okka\joni o]ra meta l-attur kien silef sitt elef (Lm6,000) lira lill-konvenut, il-konvenut kien]are[ta' ra[el mieg]u u l-flus mislufa kien raddhomlu; g]alhekk deherlu illi seta' jafdah din id-darba wkoll[4].

Il-weg]da ta' bejg]-u-xiri tkompli tg]id illi l-bqija tal-prezz —]amest elef mija u]amsin lira (Lm5,150) — kellha tit]allas mill-attur lill-konvenut meta jsir il-kuntratt; il-kuntratt kellu jsir sa \mien sena, i\da x-xerrejja — l-atturi — setg]u jag]\lu li jsir qabel.

Sebat ijiem wara, fl-20 ta' Frar 1998, il-partijiet ftiehmu illi l-konvenut jie]u l-]amest elef mija u]amsin lira (Lm5,150) mhux fi flus i\da bi tpa`ija billi jing]ata proprjetà o]ra li tiswa daqshekk. G]alhekk dak in-nhar g]amlu weg]da o]ra ta' bejg]-u-xiri[5] li biha l-atturi wieg]du li jbieg]u lill-konvenut fond f'}a\ |ebbu[ bil-prezz ta' ]amest elef mija u ]amsin lira (Lm5,150) li kellhom jitqiesu pa`juti mal-bqija tal-prezz tar-remissa fil-Mosta. Billi l-proprjetà ta' }a\ |ebbu[ma kinitx ta' l-atturi i\da ta' `ertu Peter Agius, l-atturi kienu ftiehmu ma' dan Agius illi hu jbig] dik il-proprjetà lill-konvenut u j]allas ukoll xi flus lilhom, u ta' dan huma jbieg]u r-remissa tal-Marsa lil Agius.

Il-kuntratti ta' bejg]-u-xiri, kemm tar-remissa tal-Marsa kif ukoll tal-proprjetà f'}a\ |ebbu[baqg]u ma sarux g]ax il-konvenut ma resaqx g]all-pubblik-azzjoni[6].

Il-konvenut jag]ti ver\joni g]al kollox differenti.

---

3 Ara x-xiehda ta' l-attur Jesmond Micallef fis-seduta tat-2 ta' Novembru 2000, *fol.* 173.

4 *Ibid. fol.* 175.

5 *Foll.* 8 *et seqq.*

6 Ara x-xiehda ta' l-attur Jesmond Micallef fis-seduta tat-2 ta' Novembru 2000, *foll.* 178 *et seqq.*

Ig]id illi, qabel ma sar il-ftehim dwar il-bejg] tar-remissa fil-Marsa lill-atturi, hu kien [à kera dik ir-remissa lill-attur. Darba l-attur kien stiednu li jie]du g]and mara biex ikollu relazzjoni karnali mag]ha, u kien]adu g]and wa]da l-G\ira. Wara, il-konvenut]allas lil dik il-mara u l-attur wasslu lura d-dar. Xi \mien wara l-attur qal lill-konvenut illi dik il-mara kienet mi\\ew[a u illi, jekk \ew[ha jsir jaf bir-relazzjoni li l-konvenut kellu mag]ha, il-konvenut kien jispi``a]a\in. Qallu wkoll illi waqt illi l-konvenut kien ma' dik il-mara kienu ttie]du xi ritratti. L-attur kompla jg]idlu illi, biex hu ma jg]idx lil \ew[dik il-mara li l-konvenut kien mar mag]ha, u biex ma ji[ux pubblikati r-ritratti, il-konvenut kellu jag]tih xi flus.

L-attur `eda g]al dan ir-rikatt u iffirma obbligazzjoni li jag]ti l-flus lill-attur. Din l-obbligazzjoni kompliet dejjem ti\died sa ma telg]et g]al sitt elef tmien mija u]amsin lira (Lm6,850). Meta l-obbligazzjoni telg]et daqshekk, l-attur ried illi l-konvenut i]allsu billi jag]tih ir-remissa tal-Marsa. Il-konvenut `eda u kien g]alhekk illi fuq il-kitba tat-13 ta' Frar 1998 inkiteb illi sitt elef tmien mija u ]amsin lira (Lm6,850) kienu [à t]allsu mill-attur; fil-fatt dik is-somma ma kinitx t]allset f'kontanti mill-attur i\da kienet [iet pa`juta ma' l-obbligazzjoni li l-konvenut kien mhedded biex jiffirma.

L-attur ma kienx kuntent b'dak li]a u ried aktar flus. Il-konvenut kellu jissellef ming]and `ertu Victor Bonavia biex jag]ti aktar flus lill-attur. Bonavia silef elf lira (Lm1,000) lill-konvenut u dan is-self g]amlu billi fit-13 ta' Frar 1998 — dak in-nhar illi sar il-konvenju dwar ir-remissa tal-Marsa — ]are[ *cheque* g]al elf lira (Lm1,000) favur l-attur; dan i`-*cheque* issarraf mill-attur fis-16 ta' Frar 1998[7]. Bonavia kompla silef lill-konvenut]amest elef lira (Lm5,000) o]ra, u din id-darba `-*cheque* ]ar[u fit-18 ta' Frar 1998 favur il-konvenut illi mbag]ad i[[irah lill-attur; dan i`-*cheque* issarraf mill-attur fid-19 ta' Frar 1998[8].

---

7 *Fol.* 96.

8 *Fol.* 96.

Wara l-attur ried elfejn lira (Lm2,000) o]ra u l-konvenut kiseb *cheque* ie]or ming]and Bonavia. Qabel ma ta `-*cheque* lill-attur, i\da, ]a l-parir ta' l-avukat u dan qallu biex jitlob l-g]ajnuna tal-pulizija. I`-*cheque* ing]ata lura lil Bonavia, li]assru, u l-pulizija]arrku lill-attur fuq theddid. Billi ma kienx hemm bi\\ejjed provi, l-attur kien me]lus mill-akku\a.

Il-kwistjoni issa hi min qieg]ed ig]id is-sewwa; min g]andu jitwemmen, l-attur jew il-konvenut?

Wara illi fliet sew ix-xiehda l-qorti hija tal-fehma illi aktar tista' toqg]od fuq dak li qal il-konvenut g]ax il-ver\joni ta' l-attur to]loq dubji serji dwar kemm g]andu jitwemmen.

Rajna illi l-attur qal illi lill-konvenut fdah u tah sitt elef tmien mija u]amsin lira (Lm6,850) fit-13 ta' Frar 1998 filg]odu, qabel ma iffirmaw il-weg]da ta' bejg]-u-xiri filg]axija, g]ax il-konvenut kien]are[ta' ra[el u kien raddlu l-elf lira (Lm1,000) u l-]amest elef lira (Lm5,000) illi kien silfu. Dan jista' jkun minnu jekk l-attur kien silfu l-flus, u l-konvenut kien raddhomlu, qabel ma l-attur kien fdalu s-sitt elef tmien mija u]amsin lira (Lm6,850) f'idejh. Rajna, i\da, illi `-*cheque* g]al elf lira (Lm1,000) n]are[fit-13 ta' Frar 1998, dak in-nhar li sar il-konvenju, u ssarraf fis-16 ta' Frar 1998, u dak g]al]amest elef lira (Lm5,000) n]are[fit-18 ta' Frar 1998 u ssarraf fid-19 ta' Frar 1998, wara, mhux qabel, illi l-attur kien [à]allas is-sitt elef tmien mija u]amsin lira (Lm6,850) akkont tal-prezz.

Ir-ra[uni mog]tija mill-attur g]ala lill-konvenut fdah, mela, ma tistax tkun ra[uni tajba. Jista' jkun illi l-attur fada lill-konvenut g]ax qag]ad fuq il-kelma tieg]u;]a[a stramba jekk tqis illi s-somma ma hix \g]ira u lill-konvenut ma kienx ilu jafu wisq[9], i\da possibbli; imma jekk tassew kien hekk g]ala l-attur qal]a[a li ma hix

9 Ara l-*affidavit* ta' l-attur ma]luf fit-28 ta' Mejju 1999, *fol.* 19; dak in-nhar l-attur xehed illi lill-konvenut kien ilu jafu "g]al dawn l-a]]ar sentejn", *i.e.* g]all-]abta ta' nofs l-1997, u l-konvenju sar fi Frar ta' l-1998.

vera, *cioè* illi lill-konvenut fdah g]ax kien]are[ta' ra[el f'okka\joni qabel, jekk mhux g]ax dak kollu li qal l-attur ma g]andux mis-sewwa?

}a[a o]ra li ma taqbilx mal-fatti kif xehedhom l-attur hija illi l-konvenut]allsu elf lira (Lm1,000) — b'radd ta' self, skond l-attur — dak in-nhar stess illi sar il-konvenju. Jekk tassew dak in-nhar il-konvenut kellu jag]ti elf lira (Lm1,000) lill-attur, g]ala ma saritx tpa`ija ta' dawk l-elf lira (Lm1,000) flok ma l-konvenut da]]al sitt elef tmien mija u]amsin lira (Lm6,850) u]are[elf lira (Lm1,000) — dejjem ming]and u lil l-attur — dak in-nhar stess? Barra minn hekk, jekk tassew fit-18 ta' Frar 1998 l-attur kellu jrodd]amest elef lira (Lm5,000) lill-konvenut, tant li dak in-nhar in]are[*cheque* g]al dak l-ammont u ssarraf mill-attur l-g]ada 19 ta' Frar, g]ala fl-20 ta' Frar kellu jsir il-ftehim ta' tpa`ija g]all-bilan` tal-prezz ma' proprjetà f'}a\ |ebbu[flok saret tpa`ija mad-dejn ta']amest elef lira (Lm5,000) li kellu l-konvenut, biex kien jifdal biss mija u]amsin lira (Lm150) mill-prezz?

Jekk tassew il-konvenut kien je]tie[lu li jkollu sitt elef lira (Lm6,000) f'idejh f'dawk il-jiem, g]ala ma nqediex bis-sitt elef tmien mija u]amsin lira (Lm6,850) li suppost tah l-attur flok jissellef flus ming]and Bonavia biex jer[a' jag]tihom lill-attur, u j\omm il-]las akkont li g]amel l-attur?

Dawn it-ta]widiet u kumbinazzjonijiet jo]olqu suspett qawwi li ma hu minnu xejn illi l-attur]allas sitt elef tmien mija u]amsin lira (Lm6,850) dak in-nhar li sar il-konvenju, u li l-attur ma qalx is-sewwa meta qal illi ta dawk il-flus lill-konvenut. Il-qorti aktar temmen lill-konvenut li qal illi fuq il-konvenju tqies illi kien t]allas sitt elef tmien mija u]amsin lira (Lm6,850) biex bi tpa`ija j]allas obbligazzjoni li kien intrabat biha ta]t rikatt.

F'dawn i`-`irkostanzi, huwa minnu dak li qal il-konvenut fl-ewwel e``ezzjoni tieg]u illi l-weg]da ta' bejg]-u-xiri tat-13 ta' Frar 1998 hija milquta b'kaw\a ille`ita, g]ax il-kaw\a tal-weg]da tal-konvenut li jbig] ma kinitx il-weg]da ta' l-

atturi li jixtru u j]allsu l-prezz, i\da l-]las ta' obbligazzjoni me]uda b'theddid, u g]alhekk dik il-weg]da ma tistax ti[i mwettqa.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti wara li tilqa' l-ewwel e``ezzjoni tal-konvenut ti`]ad it-talbiet ta' l-atturi u tikkundannahom i]allsu l-ispejje\ [udizzjarji.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.